

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

בעניין: המנוחה א.ב. ז"ל

התובע: ג.א.
ע"י עו"ד בצלאל הוכמן
רח' שד' שאול המלך 25 תל אביב
טלפון 03-6969619, פקס 03-6957937

נגד

המתנגדת: ח.ט.
ע"י ב"כ עו"ד שמואל מורן
רח' ויצמן 2 תל אביב
טלפון 03-6932013, פקס 03-6932012

פסק דין

המנוחה, הגב' א.ב. ז"ל (להלן: "האם" או "המנוחה") הלכה לעולמה ביום ---.2016.

בעניינה הונחו בפני בית המשפט להכרעה ההליכים הבאים:

א.	ת"ע 62178-09-17	בקשה לקיום צוואת המנוחה מיום 18.04.2004.
	ת"ע 63492-09-17	התנגדות לקיום הצוואה מיום 18.04.2004.
ב.	ת"ע 62301-09-17	בקשה לקיום צוואת המנוחה מיום 09.07.2000.
	ת"ע 62305-09-17	התנגדות לקיום צוואת המנוחה מיום 09.07.2000.

מטבע הדברים והואיל ויש לקיים צוואתה האחרונה של המנוחה, הדיון החל בבחינת צוואת המנוחה מיום 18.04.2004.

עובדות כללי

1. המנוחה, הגב' א.ב. ז"ל (להלן: "האם" ו/או "המנוחה") ובעלה, מר ב.ב. ז"ל (להלן: "האב" ו/או "המנוח"), הינם הוריו של התובע, מר ג.א (להלן: "הבן" ו/או "התובע") ושל המתנגדת, הגב' ח.ט (להלן: "הבת" ו/או "המתנגדת").

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

2. ביום 9.7.2000 ערכו המנוחים כ"א מהם בנפרד, צוואות נוטריוניות. לטענת המתנגדת, עסקין בצוואות הדדיות.
3. ביום 18.4.2004 ערכה המנוחה צוואה נוספת, צוואה בעדים, אשר בה קבעה הוראות הורשה שונות מאלו הקודמות שבצוואה מיום 9.7.2000.
4. ביום 20.3.2007 הלך המנוח לעולמו. צוואתו מיום 9.7.2000 קוימה.
5. א. ביום 11.9.2016 הלכה המנוחה לעולמה. המתנגדת ביקשה לקיים צוואת המנוחה מיום 9.7.2000 ולטענתה, רק אז הוברר לה כי אימה המנוחה ערכה צוואה מאוחרת - צוואה מיום 18.4.2004, אותה עותר אחיה, הוא התובע, לקיים.
- ב. המתנגדת מתנגדת לקיום צוואה מאוחרת זו ובכתב ההתנגדות טענה היא טענות שונות כנגד תוקפה של הצוואה (כולל: טענת זיוף, חוסר כשרות והשפעה בלתי הוגנת).
6. בדיון שהתקיים ביום 26.2.2019 הגיעו הצדדים להסכמות אשר אושרו וקיבלו תוקף של החלטה וכדלקמן:
- "בשלב זה הגענו להסכמות לפיהן, הצדדים מסכימים כי יוגשו סיכומים בשאלה הבאה:**
- מהו היקף העיזבון אליו מתייחסת צוואת שנת 2004, והאם צוואת שנת 2004 כוללת בתוכה גם רכוש שלא היה בבעלות המנוחה בשנת 2004. ככל שיחלט שלא - כיצד יחולק רכוש זה. האם על פי הצוואה הקודמת, הראשונה או על פי חוק הירושה.**
- כמו כן, האם חל על החצי השני של הדירה והחלק הרלוונטי בחשבון הבנק שהיה בבעלות האב, בנסיבות הקיימות הוראות יורש אחר יורש.**
- לגבי השאלות הנדונות ניתן להסתמך על כל החומר שבתיק ובשים לב להסכמה זו, המתנגדת תחזור בה מטענותיה בדבר השפעה בלתי הוגנת ואי כשירות.**
- הצדדים מסכימים כי אין צורך בעדויות נוספות, וכל התצהירים הנוספים שהוגשו, יוצאו מן התיק"** (הדגשה בקו תחתון לא במקור. מ.ד.).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

7. נוכח הסכמות הצדדים וחזרת המתנגדת מטענותיה בדבר תקפות הצוואה משנת 2004 - נדחית ההתנגדות לצוואה וניתן צו לקיומה.

8. כמוגדר לעיל נדרשת הכרעת בית המשפט באלו:
א. היקף עזבון המנוחה – האם צוואת המנוחה משנת 2004 מתייחסת אך לרכוש אשר היה בבעלותה בעת עריכת הצוואה בשנת 2004 או גם חולשת היא על הרכוש אותו ירשה היא ביום 20.3.2007 מבעלה המנוח ועפ"י ההוראות שבצוואתו.
ב. האם מחצית הדירה ומחצית חשבון הבנק אשר ירשה המנוחה מבעלה יחולקו עפ"י ההוראות שבצוואת המנוחה משנת 2004 או שהם יחולקו עפ"י הוראות צוואת המנוח ועפ"י ההסדרים שקבע לחלוקה לאחר פטירת המנוחה, ובדין "ירש אחר יורש".

דיון

9. אבחן הנושאים שנותרו להכרעה כמפורט לעיל "על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון" (מסכת אבות ה' ז').

תחילה אדרש לנושא הראשון שהובא להכרעת בית המשפט וכמפורט בהסכמות הצדדים :

"מהו היקף העזבון אליו מתייחסת צוואת שנת 2004, והאם צוואת שנת

2004 כוללת בתוכה גם רכוש שלא היה בבעלות המנוחה בשנת 2004. ככל

שיוחלט שלא – כיצד יחולק רכוש זה. האם על פי הצוואה הקודמת,

הראשונה או על פי חוק הירושה".

10. כאמור ביום 9.7.2000 ערכו המנוחים, כ"א מהם בנפרד, צוואה נטריונית. להלן יצוטטו חלק מההוראות צוואת המנוחה, יצוין כי צוואת המנוח זהה בתכנה ובלשונה לצוואת המנוחה, למעט אלו :

א. צוואת המנוח נכתבה בלשון זכר במקום שצוואת המנוחה נכתבה בלשון נקבה.

ב. במקום שבצוואת המנוחה – נרשם המנוח כזוכה, נרשמה במקביל המנוחה כזוכה בצוואת המנוח.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

זו לשון צוואת המנוחה :

שטר צוואה נוטריונית

"אני הח"מ א.ב בעלת ת.ז מס' --- ...

והואיל וברצוני לסדר שטר צוואה ולקבוע את אשר ייעשה
ברכושי בנכסי ובזכויותי לאחר אריכות ימי.

והואיל וחתימת ידי להלן על שטר צוואה זה תעיד עלי, כי אני
ציויתי לערוך שטר צוואה זה כלשונו, ומבוקשי הוא כי
לכן, בהיותי בדעת צלולה ובהכרה מלאה, ללא כל אונס, הכרח או
כפייה, מצווה אני בזאת לאמור.

1. הנני מבטלת בזאת כל צוואה שערכתי אי פעם ולא יהא
תוקף לשום צוואה אחרת זולת לצוואתי זו.

2. א.---

ב. לאחר מכן, יהיה כל עזבוני מסוג ו/או מין כל
שהוא, ובנוסף לכך, כספים רכוש, נכסים ו/או
זכויות מסוג או מין כל שהוא. שיגיעו לבעלותי
ו/או שאהיה זכאית להם ברבות ימים ואשר לא
פורטו לעיל, יהיו לבעלי ב.ב ת.ז. -- (להלן:
"בעלי") ולו בלבד, ומלבדו לא יהיה לאיש חלק
ונחלה בעיזבוני ובכל שאר רכושי, באמור לעיל.
בעלי יהיה חופשי לנהוג בעיזבון ובשאר רכושי,
שאני מנחילה לו, כבעלים לכל דבר, וכפי שימצא
לנכון.

3. אם חו"ש לא יהיה בעלי בין החיים ביום דיני, אזי יהיה
עזבוני לשני ילדינו.

א. לג.א ת.ז. -- (להלן: "בני --") רח' -----.

ב. לח.ט (לבית --) ת.ז. --- (להלן: בתי --) רח' -
--.

באופן המתואר להלן:

א. הדירה ב-- תהיה לבתי --.

ב. ...

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 62178-09-17

ת"ע 62301-09-17

ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

ג. כל שאר העיזבון והרכוש האחר יהיה בחלקים

שווים לשני ילדינו.

4. הנני משאירה לעצמי את הזכות לשנות ו/או להוסיף

לצוואה זו תוספת כל שהיא בעתיד, כפי שאמצא לנכון

ולמועיל, אך כל עוד לא שיניתי ו/או לא הוספתי עליה

תישאר צוואה זו בתקופה כצוואתי האחרונה, עד לביצוע

תוכנה בשלמות..."

11. בהתייחס לצוואה שערך כ"א מהמנוחים ביום 9.7.2000 – הרי עת טוען התובע כי מדובר בצוואות נפרדות ומשכך יש לקיים צוואתה האחרונה של המנוחה, זו משנת 2004, טוענת המתנגדת כי מדובר בצוואות הדדיות תוך שהייתה הסתמכות של מצווה אחד על שקבע המצווה האחר. אין מדובר במחלוקת סמנטית גרידא. לשאלה ו/או הגדרה זו ישנה משמעות מכרעת לקביעת היקף עזבון המנוחה וכפי שיפורט להלן.

12. לטענת המתנגדת פרשנות מהותית ותכליתית של הצוואות שערכו המנוחים בשנת 2000, תוך בחינת נסיבות המקרה ועקרון תום הלב יש בה להביא לקביעה ברורה כי הצוואות שערכו המנוחים בשנת 2000 הינן צוואת הדדיות במשמען המחייב, ומשכך לא יכולה הייתה המנוחה לערוך שינוי חד צדדי בתוכן הצוואה ההדדית ולערוך הצוואה משנת 2004 שבה קבעה הוראות הורשה שונות, וזאת מתוך "רוח" הוראות תיקון 12 לחוק הירושה התשכ"ה- 1965 (להלן: "חוק הירושה").

עוד הפנתה המתנגדת לכך שהמנוחים ציינו בצוואותיהם גם הסיבה להורשת הדירה לבת לבדה בציינם כי עוד בחייהם נתנו הם כבר לתובע דירה וכי הוא לא נשוי וללא ילדים ואילו לבת 3 ילדים (סעי' 3 ב לצוואה).

לטענת המתנגדת - משערכה המנוחה הצוואה המאוחרת בשנת 2004 ובה הורתה הוראות הורשה שונות מאלו שקבעה בשנת 2000, על עזבון המנוחה להשיב לעיזבון המנוח כל אשר ירשה מכוח צוואתו של המנוח ולהסתלק מחלקה בירושתו באופן שבו יחולק מותר חלקו של המנוח לנהנים הנותרים עפ"י צוואת המנוח ("חלקו בדירה, שהינו מחצית – לבת וחלקו בכספים – לשני הילדים בחלקים שווים").

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

13. הכרעה בשאלות שבמחלוקת ובדבר היקף העיזבון ומשמעות הוראות המנוחה בצוואתה מחייבת אותנו לפרשנות הצוואה.

ס' 54(א) לחוק הירושה תשכ"ה 1965 (להלן: "חוק הירושה") קובע:

"מפרשים צוואה לפי אומד דעתו של המצווה כפי שהיא משתמעת מתוך הצוואה, ובמידה שאינה משתמעת מתוכה – כפי שהיא משתמעת מתוך הנסיבות".

14. מלשון החוק למדים אנו כי קיים מדרג דו-שלבי בין שני חלקי הסעיף. בשלב ראשון על בית המשפט לבדוק אם ניתן לאתר אומד דעתו של המצווה מתוך לשון הצוואה והוראותיה, ורק אם בית המשפט מגיע למסקנה כי הדבר אינו אפשרי, יפנה בית המשפט בשלב השני לבחון את הנסיבות החיצוניות.

משכך, במקרים בהם לשון הצוואה ברורה ומשקפת היטב את אומד דעת המצווה, אין לתור עוד אחריו ולחפשו מחוץ למילות הצוואה. (ראה: עמ"ש (חי') 46047-04-17 מ' נ' נ' [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 5.2.2019).

15. "תורת שני השלבים" כמפורט לעיל, נקבעה כהלכה לעניין פרשנות הצוואה בפסקי דין רבים, כשהידוע שבהם הינו ע"ש 239/89 שורש נ' גילי [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 16.3.1992). "תורת שני השלבים" והלכת שורש היו לדרך המקובלת לפרשנות צוואה שעליה התבססו בתי המשפט בפסיקתם במהלך השנים.

בע"א 1900/96 טלמצ'יו נ' האפוטרופוס הכללי, [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 12.5.1999), העמיד הנשיא ברק בספק את תוקפה של "תורת שני השלבים" והלכת שורש והציג את שיטת הפרשנות ה"חד שלבית". שיטת הפרשנות ה"חד שלבית" כשמה כן היא – מדובר בהליך "חד שלבי" הממזג את שלב הפרשנות הפנימית והחיצונית יחדיו. דהיינו, הפרשן רשאי לפנות לנסיבות החיצוניות באופן חופשי, ללא מגבלות פורמאליות, גם כאשר לשון הטקסט המשפטי ברורה. (ש. שוחט, מ. גולדברג, י. פלומין, דיני ירושה ועזבון, הוצאת סדן, מהדורה שישית, תשס"ה 2005 בע"מ 127-133).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 62178-09-17

ת"ע 62301-09-17

ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

ובלשונו של כב' הנשיא ברק, פרשנות צוואה הינה: "... שלילת הנורמה מתוך הטקסט. הפרשן של הצוואה קובע את משמעותה המשפטית של לשון הצוואה מתוך מגוון משמעויותיה הלשונית" (מתוך: ע"א 1900/96 טלמצי' נ' האפוטרופוס הכללי, לעיל בע"מ 817).

בע"א 7631/12 אמסטר נ' קרן קיימת לישראל, [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 23.2.2015) (להלן: "פרשת אמסטר") סקר בית המשפט העליון את הדעות השונות שהובעו בפסיקה באשר לפרשנות צוואה עת כב' הש' דנציגר הסתייג מגישתו של כב' הש' ברק וציין:

"לשיטתי, אין מקום לשנות מהגישה הפרשנית הברורה והעקבית שהתפתחה והשתרשה בפסיקת בית המשפט זה במרוצת השנים בנוגע לפרשנות צוואות, ושפסק דינו של השופט מצא בעניין שורש מסכמה באופן מדויק. משכך, בדומה לשופט הנדל בעניין פלוני, אני מבקש להביע את הסתייגותי מגישתו הפרשנית של הנשיא ברק בעניין טלמצי', ועל אחת כמה וכמה מגישתו הפרשנית הרחבה יותר שהוצגה על ידו בספרו פרשות הצוואה. לא למותר לשוב ולהזכיר בנקודה זו כי גישתו הפרשנית של הנשיא ברק בעניין טלמצי' נותרה בגדר דעת יחיד וכי לא מדובר בהלכה מחייבת, וזאת בשים לב לכך ששני שופטי ההרכב הנוספים באותו עניין לא הביעו עמדה (לחיוב או לשלילה) באשר לגישה זו והצטרפו לתוצאה אליה הגיע הנשיא ברק אך ורק על יסוד אחד מנימוקיו (הנימוק שהתבסס על עיקרון התחליף). משכך, ההלכה שהשתרשה בפסיקת בית המשפט זו במרוצת השנים, ושסוכמה בעניין שורש, הייתה ונותרה ההלכה המחייבת באשר לפרשנות צוואות, ועל פיה יש לנהוג גם כיום". – פסיקה 33 לפסק הדין.

מנגד – שני שופטי ההרכב האחרים בפרשת אמסטר- כב' הש' סולברג ופוגלמן ציינו כי לצורך הכרעה בהליך העומד בפניהם אין הם נדרשים להכריע בין דרכי הפרשנות אולם כב' הש' פוגלמן ציין כי לטעמו ההלכה המנחה בעניין פרשנות צוואות היא זו שנקבעה ע"י כב' הש' ברק בעניין טלמצי' – מה שמלמד כי הכרעה ברורה לעניין זה עדיין אין.

עוד נקבע לא אחת בהלכה הפסוקה כי בבוא הפרשן לעסוק במלאכת פרשנות צוואה עליו לעשות זאת בזהירות רבה, כך שרצון המצווה כפי שעולה מלשון הצוואה – לא ייפגע.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

ראה לעניין זה ע"א 5654/92 בורשטיין נגד מסר, [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 29.4.1996) שם המשנה לנשיא כב' השופטת ש. לויין קבע בעמוד 474:

"כידוע, צוואה היא מסמך פורמאלי, ואם ברור מתוכה שהיא משקפת את רצונו של המנוח בעת כתיבתה, אין בית המשפט רשאי ליטול היתר לעצמו לכתוב למנוח צוואה חדשה, אך משום שהוא סבור שלפי אומד דעתו של בית המשפט היה המנוח כותב צוואה אחרת לו שקל את המצב מחדש במועד מאוחר יותר".

ובפרשת אמסטר (ראה לעיל) קבע בית המשפט כך:

"בבוא בית המשפט לפרש צוואה, עליו להציב לנגד עיניו את העיקרון כי יש לכבד את רצון המת, כחלק מהאוטונומיה של הרצון הפרטי המעוגן בכבודו של האדם. מקובל לומר כי רצונו החד- צדדי של המצווה יכול להיות שרירותי – "מוסד הצוואה כולו בנוי על העיקרון של כיבוד רצון המצווה: ברצונו מוריש וברצונו מנשל" [ראו: ע"א 245/85 אנגלמן נ' קליין, ... – ואין לזולת בכלל ולירשיו על פי דין בפרט כל אינטרס הסתמכות בהקשר זה. לפיכך נקבע כי אין לייחס לרצונות היורשים משקל כלשהו בבוא בית המשפט לפרש צוואה, וכי ציפייתם לרשת את המצווה אינה מוגנת בדין ואף אינה נתפסת כסבירה... נקודה חשובה נוספת שיש לזכור בנוגע לפרשנות צוואות הינה כי מטבע הדברים במועד שבו מתנהל ההליך המשפטי שבמרכזו המחלוקת בדבר פרשנות הצוואה לא נמצא המצווה עוד בין החיים, ומשכך לא ניתן לברר עימו למה התכוון ומה היה רצונו. זאת, בניגוד להליך משפטי שבמרכזו מחלוקת בנוגע לפרשנות חוזה, שבדרך כלל מתבררת כשהצדדים לחוזה עודם בין החיים ושבמסגרתה ניתן לרוב לזמן את הצדדים לחוזה ולשמוע מהם מה היו כוונותיהם ורצונותיהם במועד כריתת החוזה [ראו: פרשנות הצוואה בעמ' 63-64]. לנוכח האמור לעיל נקבע לא אחת כי על בית המשפט לנהוג בזהירות יתרה בבוא לפרש צוואה, וכי יש לפרש את רצון המת כפי שזה מצא את ביטויו בצוואתו ואל לבית המשפט לערוך למצווה, על ידי פרשנות, צוואה שהיא לא ערך בפועל בעצמו.."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 62178-09-17

ת"ע 62301-09-17

ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

1 כעת יש לעשות שימוש בכלי הפרשנות האמורים על מנת להכריע בשאלה
2 שבמחלוקת.
3

ומן הכלל אל הפרט

4
5
6 16. כאמור, ביום 9.7.2000, עשו כ"א מהמנוחים צוואה אצל עו"ד ונוטריון מר ---. המתנגדת
7 טוענת כי בפועל מדובר ב"צוואה הדדית" ובהסתמכות של מנוח אחד על אשר קבע בצוואתו
8 האחר ומשכך לא רשאית הייתה המנוחה לשנות ההוראות שבצוואתה מבלי להודיע למנוח,
9 ומשעשתה כן – יש לבחון את שייעשה ברכוש שירשה מהמנוח.

10
11 מנגד טוען התובע כי עסקין בשני מסמכים נפרדים, לא הייתה הסתמכות של מנוח אחד על
12 האחר – ומשכך, משזכתה המנוחה בחלקו של המנוח וע"פי ההוראות שבצוואתו – רשאית
13 הייתה היא לעשות ברכוש שירשה כל שברצונה.

14
15 א. ראשית, עפ"י ההלכה הפסוקה צוואה היא משותפת כאשר היא תוצאה של החלטה
16 משותפת בדבר תוכנה. צוואה משותפת היא הדדית כאשר ההסדרים שקבע אחד
17 המצווים מבוססים על ההסדרים שקבע המצווה השני ולא היו נערכים לולא הסדרים
18 אלה (א' ברק פרשנות במשפט (כרך 5, פרשנות הצוואה, תשס"א) 69.

19
20 ב. עד לתיקון 12 לחוק הירושה מיום 1.8.2005 לא היו בחוק הירושה הסדרים לגבי
21 צוואה משותפת ולגבי צוואה הדדית והחוק שתק בעניינים אלה. לדעת פרופ' ג'
22 טדסקי מדובר היה בהסדר שלילי (ג' טדסקי, צוואה משותפת, עיוני משפט ו (תשל"ח-
23 תשל"ט) 662. לעומתו סבר פרופ' שילה המנוח כי אפשר לערוך גם צוואה משותפת
24 וגם צוואה הדדית (ש' שילה פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה – 1965 (כרך ראשון 1995)
25 325, כך עלה גם מפסיקת בתי המשפט בישראל שהחילו את הוראות חוק הירושה על
26 צוואה משותפת והדדית.

צוואות המנוחים נערכו קודם לתחולת תיקון 12.

27
28
29 ג. העובדה שנוסח צוואת המנוחה זהה לחלוטין לנוסח צוואת המנוח, תוך הורשה
30 הדדית האחד לאחר, שתיהן נערכו באותו יום וע"י אותו עו"ד – מלמדת כי בפנינו
31 צוואה משותפת והדדית לאותה עת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

- 1 ד. אלא, שכאמור, הצוואה נשוא ההליך שבפנינו נערכה בשנת 2004.
2 הסדרת מעמדן של צוואות הדדיות בחקיקה נעשתה אך עם הוספתו לספר החוקים
3 של סעיף 8א' לחוק הירושה אשר תוקן בתיקון מס' 12, בחודש נובמבר 2005 והוא
4 חל מאותה עת. בתיקון לחוק נקבע כי יש לאפשר עריכת צוואות הדדיות בין בני זוג
5 ולהגן על אינטרס ההסתמכות על ידי קביעת הוראה כי ביטולה של הצוואה בחיי שני
6 בני הזוג ייעשה רק אחרי שבן הזוג המבטל ייתן הודעת ביטול בכתב לבן הזוג השני,
7 וביטולה אחרי מותו של אחד מבני הזוג יאושר רק אם בן הזוג המבקש לבטל את
8 הצוואה יסתלק מהצוואה ויוותר על מה שזכה בו לפי צוואתו של בן הזוג המת. כמו
9 כן, בהוראות התיקון נקבע כי "הוראות חוק זה לא יפגעו בתוקפן של צוואות שנעשו
10 לפניו".
11
12 17. א. למרות שההסדר החוקי לצוואה הדדית נקבע והוחל כאמור, אך מיום 1.8.2005, ידעה
13 המציאות ובהמשך לה נדרשה ההלכה הפסוקה למקרים שטרם תחולת התיקון בהם
14 נדרש בית המשפט לפרשנות צוואה ולבחינה האם עסקינן בצוואה משותפת ו/או
15 הדדית והאם היתה הסתמכות של מצווה אחד על הוראות האחר ומשמעות
16 ההסתמכות בפרשנות הצוואה.
17
18 בפסקי דין רבים שאלה זו לא הוכרעה, והושארה במפורש ב"צריך עיון".
19 ראה: ע"א 4402/98 מלמד נ' סלומון [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 17.11.1999); בע"מ
20 4282/03 אולגה לרנר נ' יעקב פייר (פליקס) [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 21.6.2005);
21 בדנ"א 7600/05 יעקב פייר נ' אולגה לרנר, [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 23.11.2005).
22
23 ב. בע"מ 10807/03 אליקום זמיר נ' רות גמליאל [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 4.2.2007)
24 (להלן: "פרשת זמיר נ' גמליאל") קבע בית המשפט מפי כב' השופטת נאור (אשר
25 הביעה את דעת הרוב) הקביעות כדלקמן:
26
27 "המחוקק קבע את הפתרון שקבע, ואולם, התיקון לחוק אינו חל על
28 ענייננו... לדעתי, מעצם ההדדיות בכתיבת הצוואות, אין ללמוד על רצון
29 משותף של בני זוג להגביל זה את כוחו של זה לשנות את הצוואה לאחר
30 מות של מי מהם, והכל כמובן באין אינדיקציה פרשנית אחרת. זאת
31 ועוד... בהעדר עיגון לכוונה משותפת אחרת של כותבי צוואות הדדיות, ולו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

באופן משתמע, אין, לטעמי, מקום לסטות מהוראות אלה. דעתי היא כי
אין בהדדיות בצוואות לכשעצמה כדי שניצור פרזומציה כי כוונת הצדדים
הייתה להתנות על הוראות הדין (אם אכן ניתנות הן להתניה). בני זוג
שכתבו צוואותיהם לפני התיקון, כל שעמד לפנייהם הוא הוראות הדין,
הברורות למדי, בדבר אי הטלת הגבלות על שינוי הצוואה (ראו גם ע"א
576/72 שפיר נ' שפיר, פד"י כז (2), 373, 380; ע"א 290/78 וינסקר נ'
אדלמן, פד"י לד (1), 122). בעניין בני זוג שכאלה - ובהעדר כוונה אחרת,
מפורשת או משתמעת - לא ניתן, לדעתי להניח את רצונם היה להגביל זה
את כוחו של זה בשינוי הצוואה. יתכן שכן, אך יתכן שלא. בהעדר כל ראיה
על כוונה משותפת אחרת של הצדדים, לא ראוי, לדעתי, לקבוע לגבי
צוואות שנעשו לפני החוק שהייתה כוונה משותפת להתנות על הדין
ולהגביל את בן הזוג האחר" – (הדגשה בקו תחתון לא במקור –מ.ד.).

דהיינו, עפ"י דבריה של כב' הש' נאור שם – בהעדר כוונה מפורשת או משתמעת
אחרת לא ניתן להניח כי היה רצון של מצווה אחד להגביל את האחר, גם אם עסקינן
בצוואה הדדית.

ג. לטעמו של פרופ' מ. קורנילדי, אין להחיל כלל את התיקון על צוואות הדדיות שנערכו
לפניו. הוא מוסיף ואומר כי הגבלה על כוחו של מוריש לשנות את הצוואה נוגדת
ההלכה הפסוקה שבאותה עת (ראה לענין זה; מיכאל קורניאלדי, דיני ירושה,
ירושות צוואות ועיזבונות תשס"ח 2008 בעמוד 205).

18. בהליך שבפנינו, המנוח קבע במפורש כי לאחר פטירתו ותשלום הוצאות קבורה ולוויה כל
רכושו ועיזבונו "יהיה לאשתי.. ולה בלבד ומלבדה לא יהיה לאיש חלק ונחלה בעיזבוני ובכל
שאר רכושי, כאמור לעיל". בהמשך קבע המנוח עוד, ברחל בתך הקטנה: "אשתי (היא
המנוחה דכאן – מ.ד.) תהיה חופשית לנהוג בעיזבונו ובשאר רכושי שאני מנחיל לה כבעלים
לכל דבר וכפי שתמצא לנכון" בלא שהוא מגביל הוראתו זו בכל אופן שהוא כולל לא בהורשה.
(ראה סעי' 2 לצוואת המנוח).

עוד קבע המנוח, קביעה אשר מקבילה לה נמצאת בצוואת המנוחה:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

"הנני משאיר לעצמי את הזכות לשנות ו/או להוסיף לצוואה זו תוספת כל
שהיא בעתיד, כפי שאמצא לנכון ולמועיל, אך כל עוד לא שיניתיה ו/או לא
הוספתי עליה תישאר צוואה זו בתקופה כצוואתי האחרונה, עד לביצוע
תכנה בשלמות....." (הדגשה בקו תחתון לא במקור – מ.ד.)

- דהיינו, בצוואות כ"א מהמנוחים הותירו הם לעצמם הזכות ו/או הרשות ו/או האפשרות
לשנות הצוואה שערכו בלא שנקבע כל תנאי לכך, כולל שלא הצורך בהודעה לאחר על השינוי.
19. משכך ולאחר שבחנתי כלל הנתונים נחה דעתי, נוכח הוראות הדין, לשון הצוואה וכוונת
הצדדים כפי שהיא משתקפת בלשון הצוואה כי כ"א מהמנוחים ידע על האפשרות שהאחר
ישנה צוואתו ולא נקבעה כל סנקציה לעניין זה.
- נוכח האמור, נחה דעתי לקבוע כי המנוחה זכאית הייתה לעשות צוואה אחרת ולהורות את
שהיא מבקשת שייעשה ברכושה ועיזבונה, כולל זה אשר ירשה מהמנוח.
20. עוד לציין כי לו סברה המתנגדת כי נסיבות חיצוניות כלשהן יש בהן ללמד על כוונה אחרת של
המנוחים מזו המשתמעת מלשון הצוואות היה עליה לפעול ולנסות להוכיחן, כולל באמצעות
הזמנתם לעדות של עוה"ד אשר ליוו המנוחים בעת עריכת מי מהצוואות – זאת לא נעשה.
21. משכך ונוכח האמור, נחה דעתי לקבוע כי צוואת 2004 חלה על כלל רכושה של המנוחה – בין
זה שהיה בבעלותה בעת עריכת הצוואה בשנת 2004 ובין זה שקיבלה כיורשת של בעלה המנוח.

השאלה השנייה להכרעה

- וכעת נפנה לשאלה השנייה שהותירו הצדדים להכרעת בית המשפט –
- "האם מחצית הדירה ומחצית חשבון הבנק אשר ירשה המנוחה מבעלה יחולקו עפ"י ההוראות
שבצוואת המנוחה משנת 2004 או שהם יחולקו עפ"י הוראות צוואת המנוח ועפ"י ההסדרים שקבע
לחלוקה לאחר פטירת המנוחה, ובדין "יורש אחר יורש".
22. בסעי' 2-3 לצוואה משנת 2004 קבעה המנוחה:
- "2. צוואתי זו חלה על רכושי המפורט להלן:
- א. חלקי בדירה ברחוב --.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

1 **ב. כספים מכל מין וסוג שהוא שיש לי בבנק לאומי לישראל בע"מ סניף -**

2 **-- וסניף ---..**

3 **3. ראשית אבקש לשלם את הוצאות כבודי האחרון.**

4 **א. את החלק שלי בדירה המפורט בסעיף 2א' אני מצווה לבני --..**

5 **ב. הכספים כמפורט בסעיף 2ב' – יחולקו 75% לבני -- ו25% לבתי --..**

6 (הדגשה בקו תחתון לא במקור- מ.ד.)

7
8 23. לטענת המתנגדת, נוכח לשון הצוואה, המצב העובדתי וההקשר המילולי - יש לקבוע כי עת
9 הורתה המנוחה את שייעשה ברכושה והיא מתייחסת לחלקה בדירה ובכספים שבבנק, יש
10 לקבוע כי היא מתייחסת אך לחלקה בעת עריכת הצוואה, דהיינו מחצית, ובהתייחס למחצית
11 האחרת שבה זכתה המנוחה כיורשת בעלה המנוח – יש לחלקה עפ"י הוראות המנוח בצוואתו
12 בדן "יורש אחר יורש". מפנה המתנגדת ומציינת כי בעת שערכה המנוחה צוואתה בשנת
13 2004, בעלה המנוח היה בחיים, היא ידעה את שמבקש המנוח לעשות בחלקו בדירה, היא
14 ידעה כי המנוח לא שינה צוואתו והסתמך על המנוחה כי לא תעשה כן. ומשכך, לטענת
15 המתנגדת יש לפרש הצוואה ככזו המתייחסת רק לחלקה של המנוחה בדירה ובכספים.

16
17 24. מנגד טוען התובע כי המועד שבו מתגבשת ההענקה על פי הצוואה הוא יום פטירת המוריש
18 ובעת פטירת המנוחה חלקה בדירה היה "בשלמות" ומשכך - יחולו הוראות ההורשה
19 שבצוואת המנוחה על כלל זכויותיה בעת הפטירה, דהיינו על כל הדירה.
20 עוד הפנה התובע ללשון הצוואה המלמדת כי המנוח קבע כי עם פטירתו תזכה המנוחה לבדה
21 בחלקו בדירה.
22

23 דיון

24 25. סעי' 1 לחוק הירושה קובע כי "**במות אדם עובר עזבונו ליורשיו**". רגע פטירת המנוח הוא רגע
25 התגבשות מעבר העיזבון ליורשים.

26
27 סעי' 51 (א) לחוק הירושה קובע כי: "**ציווה המצווה נכס מסוים, יזכה בו הזוכה כמות שהיה**
28 **הנכס במות המצווה**".
29

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

26. בעת פטירת המנוחה הייתה היא הבעלים בשלמות של כלל הזכויות הדירה ולאחר שזכתה בחלקו של המנוח בדירה בהתאם לצוואתו, כמו גם זכתה היא בחלקו בכספים אשר היו בבנקים.
27. חשוב להדגיש ולציין כי בעת שערכה המנוחה צוואתה משנת 2004, היה גם המנוח עדיין בחיים ומשכך ובעת שציינה "חלקי בדירה" בלשון הצוואה, לא יכולה היתה היא לדעת האם בעת פטירתה היא חלקה ברכוש, רק מחצית (ואם היתה הולכת לעולמה קודם לבעלה המנוח), או בשלמותו. משנפטר המנוח לפניו והותיר לה בצוואתו את חלקו ברכוש- זכתה היא בחלקו של המנוח ברכוש והיא היתה לבעלים של כלל הזכויות שבו.
28. המנוח הורה בצוואתו במפורש כי לאחר שילך לעולמו והמנוחה תזכה בחלקו בעיזבון תהא היא:
- "חופשיה לנהוג בעיזבון ובשאר רכושי, שאני מנחיל לו, כבעלים לכל דבר, וכפי שתמצא לנכון".**
- דהיינו, בעת עריכת הצוואות בשנת 2000, קבעו כ"א מהמנוחים בנפרד כי עת אחד ילך לעולמו לפני האחר – יזכה האחר במלוא זכויותיו שבעיזבון. עוד נקבע כי הזוכה היא רשאי לנהוג ברכוש שיקבל מנהג בעלים ללא כל הגבלה. עוד הותירו המנוחים בידיהם האפשרות לשנות ו/או להוסיף על הוראות צוואתם – כך שכ"א מהם צריך היה ליקח בחשבון שיש אפשרות שהאחר ישנה צוואתו ולהתנהל על פי כך ובמיוחד עת הוראות הדין אותה עת לא הטילו כל הגבלה על האפשרות לעשות כן – הייתה צריכה להיות צפיות אצל כ"א מהצדדים כי האחר עשוי לשנות צוואתו, ואם מי מהם רוצה להגביל אפשרות זו ו/או להורות כי אם האחר ישנה צוואתו אזי יחולק עיזבונו אחרת – היה הוא עושה כן. אולם זאת לא נעשה. משכך, יש להורות ולקבוע כי הצוואות האחרונות של כ"א מהמנוחים משקפות רצונם האחרון ויש לקיימם.
29. המתנגדת הפנתה לפסיקה ממנה ביקשה היא ללמד כי יש לקרוא הוראות צוואת המנוחה כמתייחסות לחלקה ברכוש כפי שהיה במועד כתיבת הצוואה ולא בעת פטירתה, אולם אין הנדון דומה לראיה:
- א. בסיכומיה מפנה המתנגדת לע"א 102/80 פּרוכטנבוים נ' מז"א [פורסם בבנו] (פס"ד מיום 8.12.1982) שם צויה מצווה "את מניותי בחברת חלקה 153 בגוש 6903 בע"מ,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

המבטאות מחצית הבעלות בחלקה 153 בגוש 6903 והבית הבנוי עליה הנמצאת בתל

אביב רחוב' דיזנגוף 71 אני מצווה למד"א"

אחרי עריכת הצוואה קנה המצווה את המחצית השנייה של הבניין ולא עדכן צוואתו.

מד"א טענה כי כל הבניין צריך לעבור אליה ואילו קרובי המנוח טענו כי אך מחצית

ממנו שייכת להם. בית המשפט העליון קבע כי אך מחצית הבניין תעבור למד"א ואילו

המחצית האחרת – תחולק עפ"י חוק הירושה.

אלא שבמקרה זה קבע המנוח הוראות הורשה אך באשר ל"מחצית" הבעלות

ומשרכש חלק נוסף מאוחר יותר – הרי לא הוסדר אופן הורשתו.

ב. עוד הפנתה התובעת לע"א 5654/92 בורשטיין נ' מסר [פורסם בבנו] (פס"ד מיום

29.4.1996) שם לטענת התובעת קבע בית המשפט כי משהמנוח רכש דירה חדשה

לאחר עריכת הצוואה אין להחיל עליה את ההוראה הספציפית שנקבעה בצוואה

לעניין הדירה. אלא שגם לעניין זה יש הבדל מהותי בין הדוגמה לנדון – שכן במקרה

המתואר דשם ציינה המנוחה במפורש הוראות הורשה בהתייחס לדירה ספציפית

אשר לא הייתה עוד בבעלותה במועד פטירתה.

בנדון שבפנינו, ידעה המנוחה, ונוכח הצוואה ההדדית, כי אם לא שינה המנוח צוואתו והוא

ילך לעולמו לפניו יהא חלקה בדירה – בשלמות, ומשכך הוראותיה בהתייחס לחלקה בדירה,

מתייחסות לחלקה בעת הפטירה – ובמקרה זה בשלמות.

"יורש אחר יורש" או שמא "יורש במקום יורש"!!

30. טענתה נוספת הנטענת על ידי המתנגדת הינה כי המנגנון בו נעשה שימוש בצוואת המנוח הינו

מנגנון של "יורש לאחר יורש", כך שלאחר פטירת המנוחה, יחולק מותר עזבון המנוח עפ"י

ההוראות שבצוואתו. התובע, לעומת זאת, טוען כי המנגנון בו נעשה שימוש בצוואה הינו

בבירור של "יורש במקום יורש".

31. א. הסדר של "יורש במקום יורש" מוסדר בס' 41 לחוק הירושה, בו נקבע כדלקמן:

" יורש במקום יורש

41. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה

הראשון; השני יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

ת"ע 62178-09-17

ת"ע 62301-09-17

ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

או שהסתלק מן המגיע לו שלא לטובת בן זוגו, ילדו או אחריו של המוריש.

(ב) זכה השני דינו כמי שהמצווה ציווה לו מלכתחילה."

ואילו הוראת צוואה על דרך "יורש אחר יורש", מוסדרת בס' 42 לחוק הירושה,

אשר זו לשונו :

" יורש אחר יורש

42. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי שזכה

הראשון; השני יזכה במות הראשון... (ב) הראשון זכאי לעשות במה

שקיבל כבתוך שלו והשני לא יזכה אלא במה ששייר הראשון; אולם אין

הראשון יכול לגרוע מזכותו של השני על ידי צוואה".

ב. בפרשת זמיר נ' גמליאל, עמד בית המשפט על נפקותם של שני אופני ציווי

אלו, ובלשונו :

"עיון בשני ההסדרים מראה כי ההבדל בניהם הוא גדול. בהסדר של

"יורש אחר יורש, הקבוע בס' 42 לחוק, המוריש מורה כי במותו יירש

אותו יורש א'; וכן מורה המוריש כי לאחר מותו של יורש א', יירש את

העזיבון יורש ב'. עד להגעת הרכוש ליורש ב', ישנה, בלשונו של הנשיא

ברק בעניין מלמד (בעמוד 172), "תקופת ביניים", בה יורש א' הוא

הבעלים של הרכוש. יורש א', בתקופה זו, רשאי "לעשות במה שקיבל

כבתוך שלו" (סעיף 32 (ב)). יורש ב' יירש רק "מה ששייר" יורש א'

(שם). ואולם, על יורש א' מוטלת מגבלה: הוא רשאי, אומנם לנהוג ברכוש

כמנהג בעלים, אך לא רשאי הוא מחלקו של היורש ב' על ידי צוואה משלו

(שם)... שונה ההסדר של "יורש במקום יורש", הקבוע בסעיף 41 לחוק.

לפיו, המוריש מורה כי רכושו יעבור ליורש א', אף אילו יורש א' לא יירש

את המוריש, מהסיבות המנויות בחוק, יבוא בנעליו יורש ב'. ייעודו של

הסדר הוא להסדיר מקרה בו המוריש צופה כאפשרות מצב בו מי שקבע

כיורשו, לא יכול לרשת אותו. המוריש קובע חליפים ליורש הראשון אותו

קבע, אין בהסדר זה "תקופת ביניים" כמו בהסדר הקודם. היה ויורש א'

יירש את הרכוש, הרי שההסדר מוצה, ותן ונשלם. יורש א' יכול להעביר

את הרכוש הלאה בחייו, ולהוריש אותו – בין בצוואה, בין על פי דין – למי

שיחפוץ".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

32. בענייננו, ניתן ללמוד מלשון הצוואה על מהות ההוראה הרלוונטית שבדין החלה במקרה שבפנינו וראה סעיפים 2-3 לצוואת המנוח:

"2. ב. לאחר מכן, יהיה כל עזבוני מסוג ו/או מין כלשהוא, ובנוסף לכך, כספים רכוש, נכסים ו/או זכויות מסוג או מין כל שהוא. שיגיעו לבעלותי ו/או שאהיה זכאית להם ברבות ימים ואשר לא פורט לעיל, יהיו לאשתי -- ת.ז. ---- (להלן "אשתי") ולה בלבד, ומלבדה לא יהיה לאיש חלק ונחלה בעיזבוני ובכל שאר רכושי, באמור לעיל. אשתי תהיה חופשית לנהוג בעיזבון ובשאר רכושי, שאני מנחיל לה, כבעלים לכל דבר, וכפי שתמצא לנכון.

3. אם חו"ש לא תהיה אישתי בין החיים ביום דיני, אזי יהיה עזבוני לשני ילדני.

ג. ל- ---- (להלן: "בני --- רח' ---).

ד. ל- ---- (לבית --- ת.ז. --- (להלן: "בתי --- רח' ---).

33. אני סבורה כי בדומה למסכת העובדתית בפרשת זמיר' נ' גמליאל, קבע המנוח בענייניו בסעי' 2 ב' לצוואה כי מי שתירש אותו היא המנוחה, אולם הוא צפה כי ייתכן והמנוחה לא תהיה בין החיים במועד פטירתו ולכן הורה, בסעי' 3 לצוואה, כי במקרה שכזה, יבואו ילדיהם במשותפים במקומה. אין בצוואתו כל התייחסות ליורש שיבוא אחר המנוחה, במקרה בו המנוחה היא היורשת – דהיינו עסקינן בבירור במקרה של 'יורש במקום יורש' כהגדרתו בסעי' 41 לחוק הירושה.

סיכום

34. בנסיבות העניין ולאחר שבחנתי הנתונים כאמור לעיל אני מורה כדלקמן:

א. ת"ע 62178-09-17 - ניתן צו לקיום צוואת המנוחה מיום 18.4.2004.

ב. ת"ע 63492-09-17 - ההתנגדות לקיום הצוואה מיום 18.4.2004 - נדחתה.

ג. צוואת המנוחה משנת 2004 כוללת גם רכוש שלא היה בבעלותה בשנת 2004, והוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 63492-09-17 ג.א ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 62178-09-17
ת"ע 62301-09-17
ת"ע 62305-09-17

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא, מירה דהן

1 התקבל לידיה בהמשך לקיום צוואת בעלה המנוח.

2
3 ד. צוואת המנוח קבעה הוראות של "יורש במקום יורש" ולא "יורש אחר יורש".

4
5 35. לאחר שבחנתי כלל הנתונים כאמור לעיל – יש לקיים צוואת המנוחה משנת 2004. תוגש
6 פסיקתא לחתימה.

7
8 36. נוכח העובדה שהמתנגדת חזרה בה בחלק גדול מטענותיה כבר בשלבים מוקדמים של ההליך
9 – מחייבת המתנגדת בהוצאות מופחתות וע"ס 25,000 ₪.

10
11
12 ניתן היום, י"ח אלול תשע"ט, 18 ספטמבר 2019, בהעדר הצדדים.

13
14

מירה דהן, שופטת, סגנית הנשיא